

WERELD BURGER

wereldnieuws
in zakformaat

BELGIE - BELGIQUE
8500 KORTRIJK 1
AFDELING 2
4/1132

WAARDIG WERK VOOR HUISPERSONEEL

Wereldburger is een driemaandelijkse uitgave van Wereldsolidariteit

Wereldsolidariteit vzw - Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel

12de jaargang • oktober - november - december 2010 • Afgiftekantoor Kortrijk 1 • afdeling 2 • erkenning P309504

wereld
solidariteit

2 in deze krant

HUISPERONEEL VERDIENT BETER p 4

DE KRACHT VAN DE ARMSTEN - INDIA p 6

KAJ PERU KOMT OP VOOR HUISPERONEEL p 10

DE SITUATIE IN NIGER p 12

EEN IAO-CONVENTIE p 14

De Wereldburger wordt gesubsidieerd door DGOS,
gedrukt op chloorvrij papier, in het meest economische formaat en verzonden op de goedkoopste manier.

Wereldsolidariteit in jouw regio :

- Antwerpen - Zofia Mezeyova
Tel: 03 220 12 09 - zofia.mezeyova@acw.be
- Kempen - Hilsande Sels
Tel: 014 40 31 60 - hilsande.sels@acw.be
- Mechelen - Marlise Beckers
Tel: 015 29 25 52 - marlise.beckers@acw.be
- Brussel - Leen Vanderhulst
Tel: 02 557 87 64 - leen.vanderhulst@acw.be
- Leuven - Maarten Milloen
Tel: 016 29 81 28 - maarten.milloen@acw.be
- Limburg - Christine Kruyfhoofd
Tel: 011 29 08 08 - christine.kruyfhoofd@acw.be

- Zuid-Oost-Vlaanderen - Koen Browaey
Tel: 055 23 79 02 - koen.browaey@acw.be
- Waas en Dender - Karien Ongena
Tel: 03 760 13 56 - karien.ongena@acw.be
- Gent/Eeklo - Herman Peeters
Tel: 09 269 96 69 - herman.peeters@acw.be
- Brugge - Mia Vandenberghe
Tel: 050 44 43 33 - mia.vandenberghe@acw.be
- Oostende-Westhoek - Ellen Lingier
Tel: 059 55 25 73 - ellen.lingier@acw.be
- Midden en Zuid-West-Vlaanderen
Liesbet Verboven
Tel: 056 23 37 00 - liesbet.verboven@acw.be

Redactie :

Fabienne Sichien

Geraadpleegde bronnen en
interessante achtergrondin-
formatie :

- www.dewereldmorgen.be
- ACV vakbeweging
- www.acv-online.be
- "Global Thematic Report
on Domestic Work" een
uitgave van WS en ACV
Voeding en Diensten
- www.wereldsolidariteit.be:
schrijf je in op het E-zine
en ontvang actuele info

Foto's in deze krant zijn
van Wereldsolidariteit en
ACV

Lay-out en druk
Gevaert Graphics

Verantwoordelijke uitgever
Andre Kiekens
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Wereldsolidariteit dankzij jouw steun op nummer: 799-5500000-05

Wereldsolidariteit in Noord en Zuid is mogelijk dankzij de steun van:

2015
DE TIJD LOOPT

191 landen ondertekenden een akkoord om tegen 2015 de armoede in de wereld te halveren. Voer samen met de Vlaamse Noord-Zuidbeweging actie om de politici aan hun belofte te herinneren én de lat hoger te leggen. Armoede moet de wereld uit!

www.detijdloopt.be

Beste wereldburger,

Met zowat 300 miljoen zijn ze, de vrouwen en jonge meisjes die werken als huispersoneel. Het is één van de meest voorkomende jobs voor vrouwen wereldwijd. Huisarbeid wordt echter in veel landen nog steeds niet als een volwaardige job erkend. Huispersoneel heeft bijgevolg geen degelijk arbeidsstatuut. Bovendien is het erg onzichtbaar werk: de werkplaats is dikwijls een privéwoning of een diplomatieke post. Daarom is de kans op misbruik of wantoestanden er zo groot.

Wat zich achter gesloten deuren afspeelt, daar krijgen we maar sporadisch lucht van. In een recent artikel in De Morgen berichtte Catherine Vuylsteke over een schrijnend voorval. Een Saoedisch echtpaar, dat niet tevreden was over het werk van hun Srilankaanse huiswerkster, L.T. Ariyawathi, sloeg haar 24 gloeiende spijkers in handen, voeten en gezicht.

Om dit soort mistoestanden te voorkomen, pleiten ACV en Wereldsolidariteit al jaren voor **afdwingbare arbeidsregels voor huispersoneel**. Een belangrijke stap daartoe werd enkele maanden geleden gezet tijdens de jaarlijkse conferentie van de IAO (Internationale Arbeidsorganisatie). Elk jaar in juni verzamelen vertegenwoordigers van vakbonden, werkgevers en regeringen van 183 landen in Genève om er te werken aan internationale arbeidsvraagstukken. Dit jaar besloten overheden en sociale partners, na veel debatteren, dat **huisarbeid gereguleerd moet worden en zijn ze bereid daartoe een nieuwe internationale conventie uit te werken, aangevuld met een aanbeveling**. Dergelijke conventies hebben een bindend karakter eens ze door landen geratificeerd worden.

Elk land dat deze conventie ondertekent, zal hier worden op afgerekend. **Sociale organisaties en vakbonden zullen deze conventie als wapen gebruiken om waardig werk voor huispersoneel af te dwingen, wereldwijd.**

De precieze inhoud van de conventie rond huispersoneel wordt volgend jaar besproken. Maar de grote lijnen tekenden zich reeds af in de discussies dit jaar. De conventie zal huisarbeid expliciet erkennen als “werk” en dus voor het eerst de arbeidsrechten van huispersoneel vastleggen, net als de rechten en plichten van hun werkgevers.

In de **commissie huisarbeid** op de IAO-conferentie zetelde in de ACV-delegatie ook zuster Jeanne Devos. Deze Zuster van de Jacht begon 25 jaar geleden in India met het organiseren van meisjes en jonge vrouwen die als huisarbeidster aan de slag gingen in de stad. De National Domestic Workers Movement van Jeanne Devos geniet vandaag internationaal aanzien. Mede door het werk van deze beweging is de roep naar internationale arbeidsregels harder beginnen klinken en is dit ‘dossier’ op de onderhandelingstafel van de IAO gekomen. De waarde van de IAO-conventie kan je moeilijk overschatten. Jeanne Devos zegt hier over: *“ We hebben dan plots een heel sterk instrument om met de federale regering te gaan onderhandelen. En sterke argumenten om die internationale normen ook in India te doen toepassen”*.

Huispersoneel verdient beter!

“Ongehoord, ongezien, onbekend” is de titel van een boekje dat de National Domestic Workers Movement in India uitgaf eind van de jaren '90. Het is de perfecte samenvatting van de verhalen van de dienstmeisjes. Verborg en vergeten, verhalen die aan slavernij doen denken. Geen waardig werk voor huispersoneel. Maar er zit beweging in, in alle betekenissen van het woord. Huispersoneel verenigt zich en er wordt steun gemobiliseerd voor hen. Omdat ze beter verdienen dan een plaatsje op de vloer in de keuken.

De huisbediende is een jonge vrouw

Overal ter wereld is de overgrote meerderheid, meer dan 90%, van het huispersoneel vrouwelijk.

Van alle jobs die worden uitgeoefend door vrouwen, is huisbediende het meest voorkomende. In Zuid Afrika is 16% van de werkende vrouwen aan de slag als huishoudhulp, in Arabische landen zoals Qatar loopt dat op tot meer dan 40%. Het gaat dus wereldwijd over miljoenen mensen die hun kost verdienen in dienst van privépersonen: dienstmeid, wasvrouw, kookmoeder, kinderoppas, meestal een combinatie van deze taken. Mannen zal je eerder tegenkomen als chauffeur, tuinman of bewaker. Het is ook het beroep bij uitstek waar je kinderarbeid tegenkomt: het hoogste percentage van werkende meisjes onder de zestien vind je hier.

Ze zijn met velen en toch niet gekend

Niemand is er ooit nog in geslaagd om betrouwbare cijfers te geven voor het totaal aantal huisbedienden. Schattingen lopen uiteen tussen 4 en 10 procent van de totale tewerkstelling in het Zuiden. Maar het blijft bij schattingen. Huispersoneel werkt achter gesloten deuren en in de afgeschermdde privéruimte van huizen. Het werk wordt niet aangegeven, het wordt immers niet beschouwd als “werk”, er is geen plaats voorzien in de arbeidsstatistieken.

Ze werken ver van huis

Vele vrouwen migreren om een job te vinden. In Latijns Amerika is huispersoneel goed voor 60% van de arbeidsmigrante. In Azië zoeken vrouwen een job in Hong Kong, Japan en de landen van het Midden Oosten. Naar schatting 1,5 miljoen vrouwen uit Indonesië, Sri Lanka en de Filipijnen werken in Saoedi Arabië. Ook in Frankrijk bijvoorbeeld, werkt 50% van de migrantenvrouwen als huishoudhulp.

Waardig werk?

De opdrachten van huishoudpersoneel zijn eendeloos, het “huishouden doen” is een zeer ruim begrip. We denken aan wassen en plassen, eten koken en boodschappen doen. Maar meestal zijn ze niet alleen verantwoordelijk voor het huis, maar ook voor de bewoners. De kinderen, inwonende bejaarden, zelfs de huisdieren. Alle bewoners willen op hun wenken bediend worden. Vele werkgevers beschouwen ook seksuele diensten als opdracht voor hun huispersoneel. Velen doen deze job zonder uren, zonder contract, zonder bescherming. Soms zelfs zonder loon, kost en inwoning moeten volstaan.

Eindelijk erkenning

Het tijt keert. Huispersoneel wordt stilaan zichtbaar. Niet in het minst dankzij hun eigen kracht. In India verenigen miljoenen van hen zich

in de National Domestic Workers Movement. Bij ons beter gekend als “de beweging van Jeanne Devos”, het levenswerk van de Leuvense zuster van de Jacht. Ook andere partners van Wereldsolidariteit verdedigen de rechten van deze werknemers (lees meer over deze partners op de volgende pagina's).

De IAO, de Internationale Arbeidsorganisatie kondigde in 2008 aan dat “waardig werk voor huishoudpersoneel” hoog op de agenda zou staan van de jaarlijkse conferentie in 2010.

Er werd woord gehouden. De resultaten van deze conferentie kan u lezen op p 14.

In België

Ook bij ons weten we dat tienduizenden mensen, voornamelijk vrouwen, werken als huishoudhulp. **De voorbije tien jaar heeft deze job een hele evolutie doorgemaakt.** Van hoofdzakelijk informeel (zwart) werk naar meer formeel werk, met betere voorwaarden.

Onder andere de invoering van de dienstencheques in 2004 was een keerpunt: huispersoneel werd officieel “werknemer” van een dienst. Hierdoor hebben ze recht op minimumlonen, vakantiegeld, ontslagvergoeding en worden voor hen sociale bijdragen betaald door de werkgever. Meer zekerheid dus, niet alleen voor de werknemers, maar ook voor de vele gezinnen die hen voordien informeel tewerk stelden. **De invoering van de dienstencheques niet voor iedereen de oplossing gebracht.** Vooral personeel dat rechtstreeks wordt tewerkgesteld en personeel in dienst van buitenlandse bedrijven/diplomaten. Vaak zijn het arbeidsmigranten, met onder hen de meest kwetsbare groep: mensen zonder papieren.

Wereldsolidariteit lobbyt bij de Belgische regering om de VN-conventie omtrent de arbeidsrechten van migranten te ratificeren. Dat moet voor deze groep basisrechten verzekeren in België, ook voor mensen zonder papieren. ACV neemt de situatie van werknemers zonder papieren ter harte en biedt hen een lidmaatschap aan, ook al is juridische bijstand niet vanzelfsprekend, net omwille van het ontbreken van papieren. Samen met OR.C.A (organisatie voor clandestiene arbeidsmigranten) bouwt ACV Voeding en Diensten een netwerk voor huishoudpersoneel uit. Hier kunnen werknemers in contact komen met elkaar en vakbondsafgevaardigden. Zo nemen ze zelf hun situatie onder de loep en komen ze uit de geïsoleerde en afhankelijke positie van de private tewerkstelling.

De kracht van de armsten de Indiase Beweging van Huispersoneel

We ontmoeten Jeanne Devos bij de Verenigde Naties in Genève, de dag van een cruciale vergadering in de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Zij staat aan de wieg van de *National Domestic Workers Movement* (NDWM), de Indiase Beweging van Huispersoneel. Na 25 jaar is dat een stevige organisatie die meer dan twee miljoen leden telt. Uit de beweging groeit de jongste jaren in Tamil Nadu, Karnataka en andere Indiase deelstaten ook een vakbond. En ze slaagt erin om de erkenning van deze jobs als volwaardig werk op de internationale agenda te plaatsen. Dat vraagt om een interview.

Jeanne Devos: “Alleen in India werken meer dan 90 miljoen mensen als huispersoneel: vooral vrouwen en ook veel kinderen. Hun gemeenschappelijk kenmerk is hun zwakke positie die zich vertaalt in tal van misbruiken. Het grootste probleem is het gebrek aan zelfvertrouwen en

zelfrespect door het stigma dat op hen rust. Dat weegt in India heel zwaar door via het kastensysteem dat zwaar discrimineert. Huisarbeidsters zijn steevast mensen uit de lagere kaste. Zij zijn werkelijk de armsten der armsten. Die zijn doordrenkt met een minderwaardigheidsgevoel. De Dalits, de kastelozen, hebben dat in extreme mate. De eerste taak van onze beweging is, die mensen een gevoel van eigenwaarde en bewustzijn geven. Hen duidelijk maken dat het niet hun lot is om een verschoppeling te zijn op aarde. Dat proberen we door hen bijeen te brengen en hen luidop te laten dromen van wat ze wel zouden willen zijn. Je ziet mensen dan openbloeien.”

Volwaardig werk

Jeanne Devos: “Het werk van huispersoneel moet erkend geraken als volwaardig werk. Huisarbeidsters hebben geen stem. Ze worden niet gezien en niet gehoord. Het is heel moeilijk om hun verhalen – over mishandelingen en misbruiken – in de media te krijgen. Daar komt nu gelukkig stilaan verandering in. Op een nationaal tv-station werd aan onze beweging al aandacht

gegeven. Dat is voor ons belangrijk. Zo kunnen we de problemen van huisarbeidsters zichtbaar maken. En hen zelf bereiken, wat vaak het moeilijkst is. Zorgen dat ze te weten komen dat ze rechten hebben. Dat er in sommige deelstaten een wettelijk minimumloon is voor huisarbeidsters, een regeling voor verlof.”

‘Hun’ beweging

Jeanne Devos: “Al vijftieng jaar timmert de NDWM aan de weg. We zijn sterk georganiseerd in bijna alle deelstaten van India. Daarbij kan de beweging steunen op haar 12.000 lokale groe-

pen. Hun ledental kan variëren van enkele leden tot vele duizenden. De grootste groep telt wel zeventienduizend leden. In totaal zijn er nu tussen twee en drie miljoen leden die regelmatig naar onze vergaderingen komen. We vragen hen om een bijdrage te betalen. Het moet ‘hun’ beweging zijn. Met de lidgelden betalen we een deel van onze werking. We hebben nu 372 bezoldigde vrijwilligers in dienst. Er zijn 28 taalgroepen in onze beweging. Met de lidgelden komen we er niet. We hebben ook inkomsten via een aantal ngo’s, zoals Wereldsolidariteit. Een deel van onze werking richt zich op vrouwen die als huisperso-

neel in een andere deelstaat of in het buitenland gaan werken, vooral in het Midden-Oosten. Zij zijn een extra kwetsbare groep. Wereldsolidariteit steunt dit migrantenforum, voornamelijk werkzaam in vier staten: Kerala, Bihar, Tamil Nadu en North-East. En via Wereldsolidariteit en ACV zullen we ook steun krijgen om vakbondswerk uit te bouwen.”

“Kakkerlakken als wapen”

Jeanne Devos: “Nooit had ik me het durven inbeelden dat het zo’n vaart zou lopen. Bij het prille begin van de beweging ging het om vrouwen die hun kind op school geweigerd zagen omdat ze geen vast thuisadres hadden. Maar wanneer ze samenspanden en het recht van hun kinderen opeisten om ook op school te zitten, ontdekten ze hun kracht. Want zo lukt het wel. Net zo ontdekten vrouwen hun kracht wanneer ze met honderd in staking gaan in een appartementsgebouw, nadat één van hen onterecht werd ontslagen. Al snel raakte het gebouw, in de hitte van India, zonder te kuisen, eten te maken of kinderopvang, en met massa’s kakkerlakken, zo onleefbaar dat het ontslag werd ingetrokken.”

“Niemand mag en zal het in hun plaats doen.”

Jeanne Devos: “Cruciaal in het goed functioneren van onze beweging is het leiderschap. Dit moet groeien vanuit het huispersoneel zelf. Als er vandaag in enkele deelstaten van India geen leidsters opstaan, dan blijven we het daar voorlopig doen zonder organisatiestructuur. Niemand mag en zal het in hun plaats doen. Dat was van in het begin onze filosofie en dat blijft zo. Deze beweging zet het huispersoneel op de kaart, overal waar ze lokaal actief is. Ze doet vrouwen rechttop lopen, zelfbewuster worden. Als je met velen bent, maakt je dat sterker. Dat was goed te merken toen we onlangs met wel 5.000 vrouwen

verzamelden in Chennai (het vroegere Madras, red.) om onze vijftiende verjaardag te vieren. In diverse deelstaten krijgen deze werknemers een wettelijke erkenning. Minimumlonen en minimale sociale zekerheid gelden ook voor hen. Nationaal wil het maar niet lukken om de wet die hun arbeidsvoorwaarden regelt erdoor te krijgen. We proberen dat al sinds 1989, toen de wet voor het eerst werd ingediend in het Indiase parlement.”

Van Chennai tot Genève

Jeanne Devos: “Intussen slagen we er met onze beweging wel in om de problemen van huispersoneel internationaal onder de aandacht te brengen. Ze staan zelfs helemaal bovenaan de agenda van de IAO hier in Genève. De Indiase overheid speelt in de IAO een cruciale maar niet zo positieve rol. Wat wij met onze beweging willen, is een wettelijke erkenning van de werknemersrechten van huispersoneel. In het IAO-jargon kiezen wij dus voor een conventie. Met een conventie kunnen we een juridische strijd voeren voor erkenning en bescherming van die rechten, zowel in eigen land als overal ter wereld. Laat het nu net India zijn dat in de ‘IAO-commissie-huispersoneel’ voorstelt om geen conventie te maken, enkel een veel minder krachtige aanbeveling.”

Een nieuwe vakbond in de maak

Jeanne Devos: “Wij bereiden nog op een andere manier de toekomst voor: in een vijftal deelstaten van India hebben de huisbedienden intussen een echte vakbond van huispersoneel opgericht. Wij zijn heel opgetogen hierover. We hebben al een lange weg afgelegd, maar er is nog veel te doen. Met de kracht van de armsten, de kracht van vrouwen, kan je de wereld veranderen, daar geloof ik in!”

Dirk Barrez
Jaklien Broekx

“Vanaf mijn achtste moest ik werken

Eén van de vrouwen die actief is in de Indiase Beweging van Huispersoneel is Mary Subbaiah uit de deelstaat Tamil Nadu. Ze was op uitnodiging van Wereldsolidariteit in Genève om de IAO-conferentie te volgen.

“Ik was acht jaar toen mijn moeder stierf. Zo belandde ik in een weeshuis. Veel meer werken dan studeren wachtte me daar. Ik was waterdraagster, werkte in de tuin, noem maar op. Dat was mijn leven tot ik 13 werd. Dan stuurde de directeur me voor twee maanden naar familie van hem in Karnataka. Ik moest er voor de kinderen zorgen. Het eten was slecht. Ik kreeg geregeld slaag met slippers. Ik liep weg, maar kwam van de regen in de drop. Ik wilde studeren, maar dat kwam er niet van. Omdat ik geen geld had, ging ik aan de slag als huishoudhulp. Miserie troef. De onzekerheid was groot. Je bent nooit zeker van je werk, of je geld of eten krijgt. Zoals ik leefde zijn er heel veel vrouwen in India. Vrouwen die enkel werken voor wat eten, voor een kop koffie en beetje rijst.”

“Op mijn 32ste - in 1998 - kwam ik in contact met de Beweging van Huispersoneel. Een veldwerkster van de Beweging trachtte de vrouwen uit de regio waar ik werkte te organiseren. Eerst waren er een tiental leden, die jaarlijks 10 roepies – 15 eurocent – lidgeld betaalden. Al snel hielp ik mee om nieuwe leden te zoeken. De veldwerkster maakte ons weerbaar. Ze leerde ons te onderhandelen met werkgevers en een geschreven contact te eisen. Een jaar later ben ik dan deeltijds gaan werken voor de Beweging van Huispersoneel, als steun voor de veldwerkers. De Beweging wilde mensen die zelf ooit huishoudwerkster waren. We leggen contacten met huispersoneel en proberen hun vertrouwen te winnen, zodat ze met hun problemen naar buiten komen. De echt zware misbruiken, ook fysiek en seksueel misbruik, raken we pas in de laatste fase aan.”

De grootste verwezenlijking van onze Beweging van Huispersoneel vind ik de erkenning die we hebben gekregen. Vroeger noemden ze ons altijd ‘servants’. De betekenis daarvan ligt kort bij die van ‘slaven’. Dat is gelukkig veranderd. Zo kregen we onze waardigheid terug. Maar denk niet dat alles is opgelost. Verre van zelfs, negentig procent van de problemen is er nog altijd. We vragen al lang om geschreven contracten, maar dat is nog altijd geen realiteit.”

Dirk Barrez

(De volledige getuigenis van Mary kan je lezen op www.dewereldmorgen.be)

KAJ- Peru komt op voor huispersoneel

In Peru werken, volgens het ministerie van arbeid, ongeveer een half miljoen mensen als huishoudhulp. Volgens andere bronnen is dit zwaar onderschat. 90% van deze jobs wordt ingenomen door “indianen” (indigenas), de oorspronkelijke bevolking van Peru.

Velen van hen ontvluchten de armoede op het platteland en proberen in de stad een inkomen te vinden. Ook hier zijn de overgrote meerderheid jonge meisjes.

In Peru is het officiële minimumloon 550 Soles (150 euro), maar huispersoneel krijgt minder dan de helft hiervan. Met wat geluk is het loon in de grootstad 300 Soles, maar er zijn evenveel gevallen waar jonge meisjes maar 50 soles per

maand ontvangen (13,5 euro).

Kwetsbaar

20% van het huispersoneel is minderjarig. Dat maakt hen heel kwetsbaar. Ze weten niet waar ze recht op hebben, hun mevrouw of meneer is de wet. Velen van hen gaan nooit naar school, of enkel op zondagnamiddag, op hun vrije dag. Gevallen van uitbuiting en misbruik zijn vaak voorkomend. Omdat deze jongeren helemaal alleen zijn in een grote stad, durven ze geen klacht indienen en ze hebben geen familie of andere volwassenen die voor hen opkomen. De eenzaamheid en machteloosheid van de meisjes is groot.

Meer dan 40 jaar geleden besliste **JOC- Peru** (Juventud Obrera Catolica de Peru, of de KAJ

van Peru) om met deze meisjes te werken. Als huispersoneel zitten ze in een marginale positie en staan ze niet sterk, als jonge meisjes zijn ze dubbel kwetsbaar.

Het aanknopingspunt voor de werking zijn de parochiale bijeenkomsten waar de meisjes in hun vrije uren mogen naartoe komen. Heel voorzichtig wilt men hun vertrouwen en brengen ze enkele zorgeloze uren door met mensen die om hen bekommerd zijn.

De meisjes vinden er ook een luisterend oor en **juridische bijstand** bij misbruik en mishandeling. De volgende stap is om hen vorming aan te bieden omtrent hun rechten als werkneemster en als mens.

Met resultaat

KAJ vindt in de verhalen van meisjes de basis voor hun sensibiliserende en politieke acties naar de bevolking en de overheid. Hun acties hebben wel degelijk impact op het leven en werken van huispersoneel. In 2003 heeft het Peruaanse parlement de wet n°27986 aangenomen, de zogenaamde “wet op het huispersoneel”.

De toepassing van deze wet betekent een aanzienlijke verbetering van de arbeidsomstandigheden. Zo wordt voor huispersoneel ook de 8-uren werkdag van toepassing, hebben ze recht op één dag vrij per week, worden ze aangesloten bij de sociale zekerheid en krijgen ze recht op vorming.

De werkgevers worden door deze wet verplicht om aangifte te doen als ze huispersoneel tewerkstellen. Hierdoor wordt hun werk zichtbaar en formeler. Een andere verplichting voor de werkgever is om **sociale bijdragen** te betalen: 9% voor de ziekteverzekering, 13% voor de pensioenkas.

In 2006 werd een **vakbond voor huispersoneel** opgericht: **SINTRAHOGARP - Sindicato Nacional**

de **Trabajadoras del Hogar**. Zij vertegenwoordigen niet alleen hun leden, ze bieden vorming aan op zondag en verstrekken juridische steun bij conflicten.

Sedert 2007 is 30 maart in Peru de **“nationale dag van het huispersoneel”**. Een feestdag voor het huispersoneel, maar ook een dag voor JOC en de vakbond om hun situatie nog eens in het daglicht te brengen.

JOC-Peru en SINTRAHOGARP kijken uit naar de internationale IAO conventie over de rechten van huispersoneel. In de praktijk zijn vele huisbedienden niet op de hoogte van hun rechten en vele werkgevers doen alsof de wet niet bestaat. De conventie geeft KAJ een belangrijk instrument om verder te sensibiliseren en de overheid onder druk te zetten om de wet beter te laten toepassen.

Mijn werk is schoonmaken, wassen, strijken, koken, enz... Toen ik een maand in dienst was vertelde mevrouw me dat ze me 150 soles zou betalen (41 euro). Dat is 30 soles minder dan we waren overeengekomen. Ik vroeg haar om de beloofde 180 soles per maand, en ik verwees naar de wet van 2003 die huispersoneel beschermt tegen uitbuiting. Even later kreeg ik 30 soles extra. Ik leerde mijn rechten kennen door de bijeenkomsten van de KAJ.

Noemi, huishoudhulp, Peru.

Huispersoneel in Niger

Naar schatting 50% van de bevolking in Niger is jonger dan 15. Dat is een enorme uitdaging voor de arbeidsmarkt die zich voor 80% situeert in de informele economie. Vele jongeren vinden geen baan. Zelfs met een universitair diploma lukt het niet en gaan ze aan de slag als huisbediende. Voor jonge meisjes is het bijna vanzelfsprekend dat ze huispersoneel worden. Het wordt traditioneel beschouwd als een deel van hun opvoeding. Ze worden gerekruteerd op het platteland en als inwonende hulp beschouwd als een onderdeel van het huishouden, niet als personeel. Heel veel jongeren komen uit de buurlanden van Niger : Bénin, Togo, Burkina Faso. Op de vlucht voor de hoge werkloosheid, belanden ze in de slechtst betaalde banen in Niger.

De arbeidswetgeving is vooruitstrevend...

Niger is één van de weinige landen waar huispersoneel kan rekenen op de bescherming door de bestaande arbeid- en sociale wetgeving. Omdat ze impliciet beschouwd worden als deel uitmakend van de werknemers.

Dat betekent dat de arbeidsvoorwaarden en de CAO's die worden afgesloten, ook van toepassing zijn op huispersoneel. Het gevolg hiervan is dat ze ook verplicht onder de officiële sociale zekerheid vallen en dat de minimumloonvoorwaarden voor hen van toepassing zijn (43 euro is minimummaandloon in Niger).

De toepassing ervan echter...

In de praktijk hebben heel weinig huisbedienden zekerheid over hun job, hun inkomen, hun sociale bescherming (cfr het verhaal van Safiatou in kaderstukje).

De wetgeving is te algemeen en er zijn geen specifieke afspraken voor de situatie van huispersoneel, waardoor de werkgevers zich er gemakkelijk kunnen verschuilen achter onwetendheid. Door deze vaagheid is de afdwingbaarheid van de rechten ook zwak.

CNT en MTC Niger maken er werk van

CNT, Confédération Nigérienne des Travailleurs, is de grootste vakbondsunie in Niger, en vertegenwoordigt 40 vakbonden en 8 beroepscentrales. MTC, Mouvement des Travailleurs de Niger, is een arbeidersbeweging met lokale werkingen. CNT en MTC zijn partners van wereldsolidariteit.

Beide organisaties besloten om voor de rechten van huispersoneel hun krachten te bundelen. Ze startten een onderzoek naar de echte werkomstandigheden van huispersoneel. Eén van de opvallende besluiten was de vaststelling dat 75% (!) van de ondervraagden veel minder dan het minimumloon verdiende : minder dan 10 euro per maand! 8% kreeg zelfs helemaal geen loon.

In stedelijke omgeving was 20% van de bedienden aangesloten bij de CNSS (nationale kas voor sociale zekerheid), maar in landelijke gebieden hadden de mensen daar zelfs nog nooit van gehoord.

De macht van de media gebruiken

Deze studie verdween niet in de kast, maar werd openbaar gemaakt tijdens een debat op de nationale TV-zender. Ook de 1-mei demonstraties werden in het teken van de rechten van huispersoneel gezet. De marsen en speeches kwamen door het debat extra in de media-aandacht. De minister van arbeid van Niger verklaarde zich onder de indruk van de acties en beloofde specifieke collectieve onderhandelingen voor de sector van huispersoneel.

Op 13 september 2009 werd een specifieke centrale voor huispersoneel opgericht : **SYNTRAMAN**

– Syndicat National des Travailleurs de Maison.

De centrale wordt geleid door een staf van 13 mensen die werkten als huispersoneel. Het voorname doel is om huispersoneel aan te sluiten bij de nationale kas voor sociale zekerheid (CNSS) en om voor hen een geschreven contract af te dwingen. Op die manier hebben ze meer zekerheid en eindelijk zicht op waardig werk.

Voor CNT en MTC is een IAO-conventie van cruciaal belang. Op die manier krijgen ze een instrument in handen om collectieve onderhandelingen op te starten, en een specifieke CAO af te sluiten voor huispersoneel.

Mijn vader stierf toen ik 14 jaar was. Ik moest onmiddellijk stoppen met school en op zoek gaan naar een inkomen voor het gezin. Met de hulp van mijn moeder en enkele buurvrouwen leerde ik naaien. Het was mijn droom om een atelier te starten, maar ik had geen geld om materiaal te kopen.

Ik zocht werk en vond een betrekking als huisbediende, door bemiddeling van MTC. Ze betaalden me 50 euro per maand om te koken, te wassen, kuisen, boodschappen te doen. Ik spaarde elke cent die ik kon, om mijn droom te realiseren.

Ik voelde al heel snel dat de vrouw des huizes jaloers op me was. Omdat ik jong was, zag ze me als een bedreiging. Ze begon haar man te verdenken en werd steeds agressiever tegenover mij. Ik wou blijven omwille van het inkomen en deed erg mijn best. Zij wilde me ontslaan, maar vond geen reden. Op een dag stuurde ze me onverwacht op vakantie naar mijn familie.

Toen ik na twee dagen terugkwam werd ik ontslagen wegens onwettige afwezigheid.

Safiatou Mamane, Niger.

Waardig werk voor huispersoneel, wereldwijd

De Internationale Arbeidsorganisaties of IAO is een gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties. Werkgevers, vakbonden en overheden ontmoeten er elkaar om wereldwijd geldende afspraken te maken over alle werkgerelateerde onderwerpen. Sedert 1919 heeft de IAO het mandaat om de internationale arbeidsnormen vast te leggen. Dit zijn afspraken over vakbondsvrijheid, collectieve onderhandelingen, werkuren, gezondheid en veiligheid op het werk, minimumlonen, enz. Deze normen willen voorkomen dat arbeiders worden uitgebuit.

Voor het maken van deze afspraken is de **jaarlijkse IAO-conferentie** in Genève van groot belang. Gedurende twee weken komen werkgevers, overheden en werknemers samen rond een aantal dossiers. Het is dan eind mei, begin juni. Het is de grootste mondiale democratische bijeenkomst. Nieuwe afspraken worden in “conventies” of “aanbevelingen” gegoten. **Conventies zijn bindend voor de overheden** die ze ondertekenen (of ratificeren), aanbevelingen zijn niet bindend.

Conventies of aanbevelingen maken verloopt in drie stappen : eerst is er een akkoord nodig om dit

thema op de agenda te zetten, daarna wordt beslist of het een conventie of aanbeveling wordt op basis van een rapport, op de volgende conferentie wordt de tekst aanvaard en de conventie opgenomen in de IAO normen.

5 juni 2010: een historische dag.

Op de IAO-conferentie van 2010 was er dit jaar een speciale commissie aan het werk over de reglementering van “huisarbeid”. Zowel ACV als Wereldsolidariteit zijn met een sterke delegatie aanwezig. Ook partnerorganisaties van WS zijn uitgenodigd : Jeanne Devos van de National Domestic Workers

Bart Verstraeten (WS), Jeanne Devos en Pia Stalpaert (ACV Voeding en Diensten) in druk overleg op de IAO-conferentie in juni 2010.

© Shaison P. Ouseph

en Carmen Vasquez van de JOC in Peru onder andere. Hun verslag leest als een thriller. Er staat dan ook veel op het spel, die dag wordt beslist of de IAO een conventie dan wel een aanbeveling zal goedkeuren voor huispersoneel. Voor de vakbonden is een aanbeveling veel te zwak en het lobbywerk schiet in gang.

Het rapport dat is voorgelegd aan de conferentie bevat veel informatie omtrent huishoudarbeid wereldwijd en geeft aan dat afspraken meer dan nodig zijn. Voor de werknemers en de sociale organisaties is het duidelijk, maar de vertegenwoordigers van de overheden oordelen verdeeld. De conventie hangt aan een zijden draadje.

De finale eindstemming is spannend, maar het lobbywerk rendeert, de overheden geven de doorslag door voor de conventie te stemmen.

Dat betekent dat op de IAO-conferentie in 2011 de tekst van de conventie zal worden voorgelegd ter goedkeuring.

En nu begint het pas echt

Er zijn dus al twee belangrijke stappen gezet in het proces van specifieke afspraken voor huispersoneel. De goedkeuring dat er een conventie komt rond huisarbeid is historisch. Maar er volgt nog een belangrijk jaar en een cruciale conferentie in 2011. De tekst van de conventie zal ook nog veel inkt laten vloeien. Eens de tekst is goedgekeurd

begint het pas echt voor de werknemers en hun vakbonden en sociale organisaties: dan is het de kunst om zoveel mogelijk landen te overhalen om deze conventie ook te ratificeren.

Dat zal nog een heel proces zijn. De Indiase overheid bijvoorbeeld, heeft op de conferentie tegengesteld en heeft zelfs de conferentie verlaten.

Toch zegt Jeanne Devos daarover :

“De goedkeuring van de conferentie is een heel belangrijke stap voor ons. We hebben dan plots een heel sterk instrument om met de regering te gaan onderhandelen. En sterke argumenten om die internationale normen ook in India te doen toepassen. We gaan dat overigens van onderuit doen: bij de deelstaten gaan lobbyen om die norm per deelstaat te realiseren. Zo kunnen we dat opbouwen om dat uiteindelijk over heel India door te duwen”.

Ook Luc Cortebeek reageert enthousiast:

“Het goede nieuws van de conferentie is dat de fundamenteen werden gelegd voor een nieuwe conventie volgend jaar over huisarbeid. Het zou fantastisch zijn als volgend jaar de honderdste Internationale Arbeidsconferentie die conventie zou kunnen goedkeuren. De huisarbeidsters krijgen dan een gezicht en niet alleen plichten, maar ook rechten. Dan schrijft de IAO opnieuw geschiedenis.”

LAAT UW SPAARCENTEN RENDEREN, OOK IN HET ZUIDEN

Beste Wereldburger,

Het lijkt misschien vreemd om door een regionale bank te worden aangesproken in deze Wereldburgerkrant. Maar solidariteit stopt niet bij regio- of landsgrenzen. VDK Spaarbank, van origine een Gentse bank, wil zich naast haar financieel-economische taak ook verregaand sociaal-maatschappelijk engageren.

Net als Wereldsolidariteit gelooft VDK in “de kracht van mensen samen”. Hier bij ons, maar ook in het Zuiden. Mensen kansen geven om hun toekomst zélf in handen te nemen. Daar geloven we sterk in. Daarom steunt VDK Wereldsolidariteit in haar missie en haar werking. Door structurele bijdragen, maar ook langs een specifieke “duurzame” spaarrekening.

De **Wereldspaarrekening** geeft u als spaarder exact dezelfde intrestvergoeding als een klassieke spaarrekening. Op het globale bedrag van alle Wereldspaarrekeningen samen betaalt VDK een bijdrage van 0,50% aan drie partners, die elk op hún manier actief zijn in het Zuiden. Wereldsolidariteit is er één van.

Vanzelfsprekend worden de ingezamelde spaarfondsen door VDK volgens strikte criteria duurzaam herbelegd. Dit gebeurt onder toezicht van Forum Ethibel vzw, een onafhankelijk adviesbureau voor duurzaam en ethisch beleggen.

Met een Wereldspaarrekening draagt u op een originele manier uw steentje bij voor betere levensomstandigheden voor mensen in de derde wereld. Uw centen renderen tweemaal: hier, voor uzelf, maar ook in het Zuiden. Meer info op www.vdk.be.

Vanwege een overtuigd Wereldburger,

Johan De Schampelaere
Directeur-generaal VDK Spaarbank nv

